

ROMÂNIA

TRIBUNALUL SPECIALIZAT CLUJ

Cluj-Napoca, Calea Dorobanților nr. 2-4,

Telefon 0264.405300, fax. 0264.431965

email: tr-comercial-cluj

Prezentul document este supus reglementărilor aflate sub incidența Regulamentului UE 2016/679

HOTĂRÂREA NR. 2/2022

Data emiterii: 02 noiembrie 2022

Astăzi, 02 noiembrie 2022, orele 9:40, la sediul Tribunalului Specializat Cluj, s-a întrunit Adunarea generală a judecătorilor de la această instanță, având pe ordinea de zi *„Consultarea judecătorilor și formularea unui punct de vedere cu privire la aspectele de actualitate privind asigurarea stabilității statutului magistraților, garanție a independenței justiției”*.

La Adunarea generală au participat 11 de judecători, din totalul de 12 judecători care își desfășoară activitatea la Curtea de Apel Cluj, lipsind justificat un judecător, aflat în sala de judecată, având fixate dezbateri.

Adunarea generală a judecătorilor este legal constituită, fiind prezentă majoritatea judecătorilor în funcție, conform dispozițiilor art. 17 alineatul 9 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești.

Convocarea Adunării generale a judecătorilor s-a făcut în data de 1 noiembrie 2022, în raport cu dispozițiile art. 17 alin. 1 din Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, de către președintele Tribunalului Specializat Cluj, domnul judecător Răzvan Rareș Costea, care a și condus ședința adunării generale.

În deschiderea dezbaterilor, domnul judecător Răzvan Rareș Costea, președintele Tribunalului Specializat Cluj, le-a adus la cunoștință judecătorilor prezenți faptul că scopul convocării acestei ședințe este reprezentat de necesitatea discutării unor aspecte de actualitate privind statutul judecătorilor.

Totodată, i-a informat în legătură cu demersul inițiat de către Înalta Curte de Casație și Justiție în ceea ce privește întâlnirea organizată în data de 28 octombrie 2022, la care au fost invitați toți președinții curților de apel, în cadrul căreia s-au purtat discuții pe marginea preconizatelor modificări ale statutului judecătorilor, sub aspectul adoptării vârstei standard de pensionare, ce a făcut obiectul unui proiect de ordonanță.

A observat, de asemenea, că a fost adoptată o Rezoluție referitoare la stabilitatea Statutului magistraților, garanție a independenței justiției, prin care a fost reamintit ferm că statutul judecătorilor este unul de rang constituțional – reperele sale fiind consacrate în prevederile art. 124 alin. 3 și 125 din Constituția României – fiind necesară asumarea de către toate puterile statului a principiilor stabilității și previzibilității acestui statut, cu evitarea experimentelor legislative, astfel că modificările legislative nu trebuie să conducă la crearea unei discriminări negative pentru judecătorii în funcție.

Sub aspectul specific al adoptării vârstei standard de pensionare, o astfel de modificare legislativă ar trebui să nu afecteze drepturile judecătorilor aflați în funcție și să facă obiectul unei

reglementări cu caracter gradual, etapizat, ce ar trebui corelată și cu ritmul de îmbunătățire a condițiilor de muncă.

S-a observat, totodată, că repunerea în discuție, periodic, la intervale scurte de timp și în lipsa unor justificări obiective, întotdeauna în sens negativ, a statutului judecătorilor agravează situația resurselor umane prin creșterea presiunii și încărcăturii psihice a acestei funcții și are, în final, un efect negativ asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului.

În continuare, președintele Tribunalului Specializat Cluj, domnul judecător Răzvan Rareș Costea a dat cuvântul doamnei judecător Dana-Cristina Gîrbovan, președintele Curții de Apel Cluj, care i-a informat pe judecătorii prezenți la ședință în legătură cu adoptarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție, în data de 31 octombrie 2022, a Hotărârii nr. 5/2022, a Adunării generale a judecătorilor instanței supreme, fiind prezentate, pe scurt, aspectele reținute și în cadrul dezbaterilor de către Adunarea Generală a Înaltei Curți de Casație și Justiție, care a avut în vedere, în special, următoarele aspecte de principiu:

Statul de drept este o valoare fundamentală a ordinii juridice naționale și europene, consacrată în art. 1 alin. (3) din Constituție și art. 2 din Tratatul Uniunii Europene. El reflectă identitatea și tradiția comună a statelor democratice europene, așa cum s-a arătat în Comunicarea Comisiei Europene din 3 aprilie 2019 cu privire la întărirea statului de drept în Uniunea Europeană.

Independența justiției reprezintă unul dintre pilonii care stau la baza statului de drept, conform art. 12 alin. (3) din Constituția României. Dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 S 1 din Convenția europeană a drepturilor și a libertăților fundamentale, impune să fie audiată cauza de către o „instanță independentă și imparțială” (a se vedea cauza Ramos Nunes de Carvalho e Sô împotriva Portugaliei [GC], nos. 55391/13 și altele, §§ 144-150, 6 noiembrie 2018, și Guðmundur Andri Astráðsson împotriva Islandei no. 26374/18, §§ 231-234, 12 martie 2019). Prin independență se înțelege independența față de alte puteri (executivă și legislativă) (Beaumont împotriva Franței, 24 noiembrie 1994, § 38) și independența față de părți (Sramek împotriva Austriei, 22 Octombrie 1984, § 42).

Curtea Constituțională a României a reținut în Decizia nr. 153 din 6 mai 2020 „preocuparea organismelor care le-au adoptat de a promova independența și imparțialitatea judecătorilor, ținând seama că judecătorii se pronunță asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și bunurilor cetățenilor”. În același timp, a subliniat relația directă între statutul și drepturile magistraților și prevederile art. 10 din Declarația Universală a Drepturilor Omului și cu cele ale art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la dreptul fundamental al oricărei persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege.

Un element esențial al independenței sistemului judiciar este securitatea financiară a magistraților, aspect reținut la nivel internațional de Comisia de la Veneția în raportul adoptat în sesiunea plenară nr. 82 din 12-13 martie 2010 și în documentul intitulat „Rule of law checklist” adoptat la sesiunea plenară din 11-12 martie 2016.

În același timp, Comisia de la Veneția a indicat că *remunerația magistraților trebuie să fie pe măsura responsabilității lor și să fie de natură să îi protejeze pe aceștia de ingerințe exterioare. Declarația cu privire la principiile de independență a justiției*, (adoptată de Conferința Președinților de Instanțe Supreme din Europa Centrală și de Est, din 14 octombrie 2015), stabilește, în art. 27, că „Judecătorii trebuie să primească o *compensație* pe măsura profesiei și îndatoririlor lor și să dispună de condiții adecvate de lucru. Judecătorii trebuie să beneficieze de o instruire adecvată. (.. .) *Remunerația și condițiile de lucru ale judecătorilor nu pot fi modificate în dezavantajul*

judecătorilor în timpul mandatului, cu excepția situațiilor deosebite de natură economică sau bugetară.

De asemenea, diferite documente internaționale care menționează necesitatea securității financiare pentru asigurarea independenței magistraților se referă și la dreptul de pensie. De exemplu, în *Principiile de la Bangalore privind Conduita Judiciară* s-a arătat că remunerația și pensia magistraților trebuie să fie stabilite prin lege și să nu facă obiectul intervențiilor arbitrare ale executivului. *Principiile fundamentale privind independența magistraturii*, [adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august-6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985], prevăd în mod expres, prin art. 11, că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, *pensiile și vârsta de pensionare* sunt în mod adecvat garantate prin lege”.

La nivel național, Curtea Constituțională a arătat că independența justiției presupune o serie de garanții, între care și dreptul la o remunerație și o pensie adecvată (Decizia 873 din 25 iunie 2010). De asemenea, Curtea Constituțională a constatat că în documentele internaționale principiile și măsurile stabilite cu privire la statutul și drepturile magistraților sunt puse în relație directă cu dreptul fundamental al oricărei persoane de a fi judecată de un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că rațiunile pe care se întemeiază prevederile din actele internaționale avute în vedere se află în convergență cu dispozițiile art. 123 alin.(2) din Constituție, conform cărora „Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”. Or, aceste dispoziții constituționale nu au un caracter declarativ, ci constituie norme obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept.

În ceea ce privește cuantumul pensiei magistraților, așa cum a indicat și Curtea Constituțională în decizia sa din 6 mai 2020 citată mai sus, „nivelul adecvat al remunerării și al cuantumului pensiilor magistraților reprezintă o compensație parțială a lipsei unor drepturi fundamentale, din categoria drepturilor exclusiv politice (dreptul de a fi aleși în Camera Deputaților, Senat, în funcția de Președinte al României ori în organele administrației locale, precum și dreptul de a fi aleși în Parlamentul European) și a drepturilor social-economice (dreptul la negocieri colective în materie de muncă, dreptul la grevă, libertatea economică), precum și a incompatibilităților stabilite la nivel constituțional pe parcursul întregii cariere profesionale. Acestor incompatibilități li se adaugă interdicțiile prevăzute de Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor (...), stabilirea nivelului pensiei ține seama de responsabilitățile și riscurile profesiei de magistrat, care privesc întreaga durată a carierei acestuia.”

Pe de altă parte, principiul independenței justiției impune o protecție adecvată privind vârsta de pensionare a magistraților, care reprezintă o compensație parțială a condițiilor de muncă, a riscurilor și a responsabilităților pe care le implică exercitarea acestei profesii (de exemplu, numărul mare de dosare procesate într-un sistem judiciar supraaglomerat). Astfel cum se reține și în rezoluția adoptată de către conducerile Înaltei Curți și ale curților de apel la data de 28.10.2022, o modificare a vârstei de pensionare ar avea, fără îndoială, repercusiuni atât asupra dezvoltării carierei magistraților cât și asupra organizării instanțelor.

Necesitatea îndeplinirii obiectivelor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență al României, Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii, Jalonul 215, în sensul promovării unei reforme în privința pensiilor de serviciu, era cunoscută încă de la momentul

depunerii la Parlamentul României a proiectelor de acte normative privind „legile justiției”. Aceste legi, au fost adoptate, cu o largă majoritate, Parlamentul României reconfirmând actualele reguli aplicabile sistemului de pensii ocupaționale în cadrul sistemului judiciar, cu minore amendate privind sfera persoanelor beneficiare.

În conformitate cu *Rezoluția adoptată de către președinții instanțelor de ultim grad de jurisdicție - Înalta Curte de Casație și Justiție și Curțile de Apel* - reuniți la București, la data de 28 octombrie 2022, repunerea în discuție, periodic, la intervale scurte de timp, întotdeauna în sens negativ, a statutului judecătorilor afectează în mod direct cariera magistratului, agravează situația resurselor umane prin creșterea presiunii și încărcăturii psihice acestei funcții cu un efect final negativ asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului.

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale *„statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală”*.

Totodată, prin Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010, Curtea Constituțională a reținut că „atât independența justiției - componenta instituțională, cât și independența judecătorului componenta individuală, implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi, printre altele, o remunerare proporțională cu natura activității”. Curtea a mai reținut că „este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților”.

Se poate deduce din argumentația prezentată de Curtea Constituțională că statutul magistraților impune asigurarea unei securități financiare ca o componentă a principiului constituțional al independenței justiției, garanție a statului de drept.

În fine, pensiile de serviciu ale judecătorilor au fost introduse în anul 1997 prin art. 103 al Legii nr. 92/1992 pentru organizarea judecătorească, iar condițiile de pensionare și modalitatea de calcul a acestora nu s-au modificat substanțial de-a lungul timpului.

La stabilirea vechimii necesare pentru pensia de serviciu a magistraților au fost avute în vedere aspecte obiective din realitatea sistemului judiciar, precum: condițiile de muncă inadecvate/necorespunzătoare, volumul excesiv de muncă cauzat de numărul insuficient de magistrați și personal auxiliar, în raport cu numărul de dosare aflate pe rolul instanțelor, insuficiența fondurilor bănești pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată.

Garantarea independenței justiției, cât și a independenței judecătorului, alături de lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, trebuie asigurată atât prin alocarea unor fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, prin asigurarea unor condiții de muncă adecvate, existența unui număr suficient de magistrați pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, dar și prin securitatea (inclusiv financiară) a magistraților. Îmbunătățirea progresivă a condițiilor de muncă la nivelul instanțelor judecătorești ar trebui asumată în comun de către puterile statului, printr-un document strategic cu caracter concret care să cuprindă în mod detaliat obiectivele de investiții asumate, termenele de finalizare și sursele de finanțare.

În raport cu aspectele reținute în cele ce preced și în urma dezbaterilor purtate, Adunarea generală a judecătorilor Tribunalului Specializat Cluj a reținut următoarele:

Reglementarea constituțională dată statutului judecătoreștii, legea organică națională, normele europene, cât și jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, au statuat că regimul pensiei de serviciu ține de statutul judecătorilor și care, împreună cu cel al salariilor, interdicțiilor și incompatibilităților, constituie elemente indisolubil legate de independența puterii judecătorești, garantată de legea fundamentală.

Or, independența justiției reprezintă unul dintre pilonii care stau la baza statului de drept, conform art. 12 alin. (3) din Constituția României iar protecția tuturor drepturilor fundamentale ale cetățenilor depinde în mod indisolubil de existența unui sistem judiciar competent, independent și imparțial.

Ca urmare, independența justiției, sub toate aspectele sale, inclusiv cele de natură financiară, nu este un privilegiu al sistemului judiciar, ci o obligație a statului care izvorăște din dreptul fiecărui individ la o instanță imparțială.

Rezultă așadar că o modificare a dispozițiilor legale privind pensia judecătorilor, mai ales în timpul exercitării funcției acestora, încalcă principiul independenței justiției.

Condițiile privind acordarea pensiei ocupaționale a judecătorilor, inclusiv în ceea ce privește vârsta de pensionare a judecătorilor și quantumul pensiei, reprezintă o compensație parțială a condițiilor de munca, a riscurilor și a responsabilităților pe care le implică exercitarea acestei profesii.

O modificare intempestivă a vârstei de pensionare, care ar afecta inclusiv statutul juridic al judecătorilor în funcție, ar avea, fără îndoială, repercusiuni atât asupra dezvoltării carierei judecătorilor cât și asupra organizării instanțelor.

În contextul adoptării, la 17 octombrie 2022, a Legii privind statutul judecătorilor și procurorilor (prin care s-au reconfirmat regulile de pensionare în sistemul judiciar) readucerea în discuție a statutului judecătorilor, la un interval scurt de timp și fără o consultare prealabilă cu sistemul judiciar ar încălca obligația de colaborare loială între puterile statului.

De asemenea, avansarea, în spațiul public, a unui alt prag al vârstei de pensionare a judecătorilor este de natură să producă un dublu efect negativ asupra situației resurselor umane disponibile în cadrul sistemului judiciar, prin creșterea nesiguranței cu privire la stabilitatea carierei descurajându-se, pe de o parte, ocuparea acestor funcții cu personal cu un nivel înalt al cunoștințelor juridice și agravându-se, pe de altă parte, ritmul ieșirilor din sistem prin pensionare.

Or, prin pierderea judecătorilor cu experiență, care sunt astfel descurajați să rămână în funcție în situația în care îndeplinesc actualele condiții de pensionare, respectiv prin reducerea plajei de selecție pentru viitorii judecători, este cert că se vor produce efecte negative profunde asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului.

Statutul judecătorilor este unul de rang constituțional - reperele sale fiind consacrate în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României - fapt ce reclamă obligația asumării de către toate puterile statului a principiilor stabilității și previzibilității acestui statut, cu evitarea experimentelor legislative.

Or, pentru ca sistemului judiciar să-și atingă obiectivele și să-și îndeplinească atribuțiile este esențial ca judecătorii, odată ce au îmbrățișat această carieră, să aibă certitudinea stabilității ei. Condițiile de exercitare și de încetare a funcției trebuie asigurate prin lege fără interferențe legislative, în sens negativ, și să rămână constante pe parcursul carierei.

Sub aspectul specific al adoptării vârstei standard de pensionare, astfel cum s-a vehiculat în spațiul public, o astfel de modificare legislativă ar trebui să nu afecteze drepturile judecătorilor

aflați în funcție și să facă obiectul unei reglementări cu caracter gradual, etapizat. Oricum, o astfel de creștere graduală a vârstei de pensionare ar trebui obligatoriu corelată cu ritmul de îmbunătățire a condițiilor de muncă.

În consecință, Adunarea generală a judecătorilor judecătorilor Tribunalului Specializat Cluj, cu unanimitate de voturi, a hotărât următoarele:

- Solicitarea celorlalte puteri ale statului să respecte statutul constituțional al judecătorilor, ale cărui repere constituționale se regăsesc în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României, și să își asume principiile stabilității și previzibilității acestui statut.

- Solicitarea executivului și legislativului să respecte principiul cooperării loiale între puterile statului, astfel încât orice demers legislativ privind modificarea condițiilor de acordare a pensiilor de serviciu ale judecătorilor să fie făcut cu consultarea reală și efectivă a sistemului judiciar, evitând afectarea statutului judecătorilor în funcție prin măsuri intempestive și populiste care ar afecta grav echilibrul sistemului judiciar și garanțiile de independență ale acestuia.

În raport cu cele ce preced, Adunarea Generală a Judecătorilor Tribunalului Specializat Cluj, cu unanimitate de voturi,

HOTĂRĂȘTE

Art. I. Susține în integralitate demersul inițiat și propunerile adoptate de către Adunarea Generală a Judecătorilor din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție, cuprinse în Hotărârea nr. 5 din data de 31 octombrie 2022, respectiv:

- Solicitarea celorlalte puteri ale statului să respecte statutul constituțional al judecătorilor, ale cărui repere constituționale se regăsesc în prevederile art. 124 alin. (3) și art. 125 din Constituția României, și să își asume principiile stabilității și previzibilității acestui statut.

- Solicitarea executivului și legislativului să respecte principiul cooperării loiale între puterile statului, astfel încât orice demers legislativ privind modificarea condițiilor de acordare a pensiilor de serviciu ale judecătorilor să fie făcut cu consultarea reală și efectivă a sistemului judiciar, evitând afectarea statutului judecătorilor în funcție prin măsuri intempestive și populiste care ar afecta grav echilibrul sistemului judiciar și garanțiile de independență ale acestuia.

Art. II. Prezenta hotărâre va fi comunicată Înaltei Curți de Casație și Justiție. Totodată, va fi publicată prin afișare pe intranet, în secțiunea *Informare 10.15.48.55 – Adunarea Generală a Judecătorilor*.

Judecător RĂZVAN RAREȘ COSTEA
PREȘEDINTELE ADUNĂRII GENERALE A JUDECĂTORILOR
TRIBUNALULUI SPECIALIZAT CLUJ

